

Bovaer: stabilitet dikterede opstart

I KvægNYT følger vi udviklingen omkring Bovaer tæt. Flere og flere bedrifter tager det klimavenlige fodertil-sætningsstof i brug, og vi besøger flere landmænd som har gjort sig erfaring med foderadditivet. Hos brødrene Spangsberg ved Skjern er det driftsleder Peter Ladekarl Hansen, der står for den daglige drift. Han har været en afgørende stemme i, hvornår bedriften startede op med Bovaer:

“Vi begyndte 1. januar 2025. Det var et bevidst valg, fordi alt bare kørte derudad på det tidspunkt. Der var ingen foderskifte, vejret var køligt, og vi havde ikke travlt i marken. Det gav ro til at prøve noget nyt,” fortæller han.

På Spangsberg bliver Bovaer tildelt via en kridtblanding og implementeringen har stort set været uden udfordringer, fortæller driftslederen:

“Vi har faktisk ikke ændret noget i forløbet. Det har været stabilt hele vejen igennem,” siger Peter Ladekarl Hansen og tilføjer:

“Måske var der lidt nedsat ædelyst de første dage, men ellers har vi slet ikke haft problemer. Det har

kørt forbausende nemt.”

Selvom Bovaer er blevet del af rutinen, anvendes tilskuddet ikke hele året på Spangsberg. På bedriften har de valgt at anvende det i de kolde måneder for at undgå, at varmestress eller andre ting kan give komplikationer ved tildeling. Peter Ladekarl Hansen peger på, at timingen er helt central, når man skal introducere et nyt tilskud:

“Hvis du skal i gang med Bovaer, så gør det i en periode, hvor der er ro på bedriften. Det er langt lettere at få det til at glide, når der ikke sker andre ændringer. Mit råd til andre er helt klart: vælg det rigtige tidspunkt. Så bliver det en god oplevelse.”

Hos Spangsberg har strategien været at introducere Bovaer i en periode med ro og stabilitet, og det er også afgørende at bevare den selvsamme stabilitet i den kommende periode. Derfor planlægger Peter Ladekarl Hansen ikke at ændre noget ved strategien:

“Lige nu ser jeg ingen grund til at gøre mere eller mindre, end vi gør. Det fungerer hammer-godt på den måde, vi har kørt med det indtil nu, så planen bliver ved med at være tildeling i kridtblanding i de kolde måneder, hvor der er ro på,” fastslår driftslederen.

Hos Spangsberg holder de hele tiden øje med udviklingen på området for metanreducerende foder og har selv haft god glæde af sparring med andre kolleger omkring erfaringer med opstart og tildeling. Opfordringen er derfor også klar; vend det med dine kolleger og med dine rådgivere, så vi kommer tvivls-spørgsmål til livs og får belyst flere muligheder og erfaringer fra hverdagen.

”Hvis du skal i gang med Bovaer, så gør det i en periode, hvor der er ro på bedriften. Mit råd til andre er helt klart: vælg det rigtige tidspunkt. Så bliver det en god oplevelse.”

– Peter Ladekarl Hansen

Peter Ladekarl Hansen

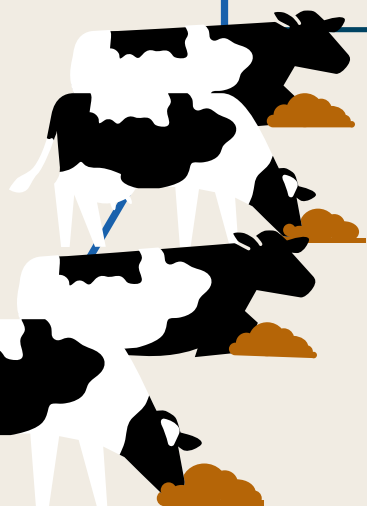
- Driftsleder på I/S Spangsberg, ansat i 5 ½ år

Bedriften

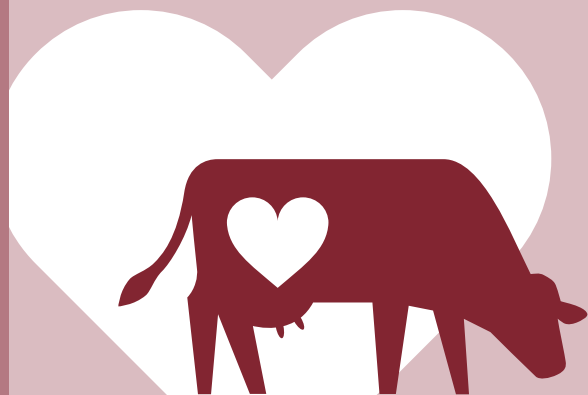
- 800 Holstein-køer
- Fokus på genetik og avlsarbejde, bl.a. skylning af kvier og anvendelse af embryoner
- 615 ha inkl. brak, hvoraf 92 pct. er grovfoder

Medarbejdere

- 1 driftsleder i stalden
- 2 elever og 2 praktikanter
- 4-5 medarbejdere til malkning
- 1 fuldtidsmedarbejder i marken
- 1 halvtidsmedarbejder ansvarlig for vedligehold

God dyrevelfærd er vejen til bedre resultater

Kampagnen om malkekoens nærmiljø genoptages i september 2025. Her vil Fødevarestyrelsen uanmeldt kontrollere en række malkekvægsbesætninger med mere end 100 køer. Kampagner som denne er en oplagt lejlighed til at få tjekket, om alt er, som det skal være. Dyrevelfærd handler ikke blot om at følge regler – det er et spørgsmål om produktivitet, sundhed og gode resultater på bedriften. Når dyrene trives, arbejder stalden bedre, og bundlinjen styrkes.

Koens nærmiljø

Formålet med Fødevarestyrelsens kampagne er at kontrollere, om regler vedrørende køernes nærmiljø i malkekvægsbesætninger bliver overholdt, herunder om:

- Der er en sengebås pr. ko i besætninger, hvor køer er opstaldet i sengebåsestalde.
- Der er en ædeplads pr. ko for køer, der lige har kælvet.
- Der er en ædeplads pr. højdrægtig ko i fællesforberedelsesbokse.
- Der er maks. to køer pr. ædeplads ved fodring efter ædelyst.
- Ved vandkopper er der maks. seks køer pr. vandkop.
- Ved drikkekar må der højst være 10 køer pr. meter drikkekar.
- Der er adgang til en roterende kobørste pr. 50 køer.

Vi har spurgt Peter Raundal, kvægfagdyrlæge og afdelingsleder i SEGES Innovation, om hvad der er de vigtigste områder, når det handler om den gode dyrevelfærd. Han peger på:

Frisk drikkevand: En grundlæggende ressource

Køer drikker meget, og vandkvaliteten har direkte indflydelse på produktionen. Reglen er maks. 6 køer pr. drikkekop og maks. 10 køer pr. meter drikkekar. Drikkekar med frit vandspejl er bedst, da det passer til koens naturlige drikkemønster. Placér drikkesteder, så de er let tilgængelige og ikke bliver forurenede, også gerne ude hvis køerne har adgang. Rengør kar og kopper jævnligt, for gammelt foder og urenheder kan være en kilde til problemer. Vand er måske det enkleste parameter for dyrevelfærd - men også et af de vigtigste.

Syge og tilskadekomne dyr: Hurtig og ansvarlig indsats

Tidlig indsats er afgørende. Alle i stalden skal kunne spotte de første tegn på sygdom. Når en ko bliver syg, skal hun hurtigt undersøges og flyttes til en sygeboks med ro, rent underlag og let adgang til vand og foder. Der skal være mindst én sygeplads pr. 100 køer, og størrelsen skal passe til racen. Daglig vurdering er påkrævet. Kommer koen sig ikke hurtigt trods behandlingen, skal en dyrlæge kontaktes eller koen aflives. Sygeboksen er ikke et hospice, men en ramme for aktiv behandling. Korrekt medicinbehandling og gode rutiner er helt centrale.

Klovsundhed: Fundamentet under koen

Sunde klove er forudsætningen for bevægelse, foderoptag og trivsel. Derfor er daglig inspektion og rene, skridsikre og jævne gulve alfa og omega. Akut halte køer skal altid tages fra og undersøges. Klovbeskæring bør ske regelmæssigt og udføres af en uddannet fagperson. En god behandlingsfacilitet gør det nemt at reagere hurtigt. Registrér alle fund og behandlinger - det giver overblik og forebygger problemer. Tydeligt halte dyr skal opstaldes i sygeboks. Husk også at én tør og komfortabel sengebås pr. ko er med til at aflaste klovene. Kort sagt: forebyg frem for at behandle. Det sparer både ko og ejer for lidelse og tab.

God dyrevelfærd er ikke et ekstra krydderi – det er selve opskriften på en sund, produktiv og bæredygtig kvægproduktion. Når vi sikrer trivsel for koen, sikrer vi også bedre resultater. Læs mere om kontrolkampagnen ved at scanne koden.

Kælvningsbokse: En god start for ko og kalv

Kælvning er en af de sårbare perioder i koens liv. Derfor skal hun have fred og rene rammer i en enkeltkælvningsboks - ikke i et fællesområde. Der skal være fire kælvningspladser pr. 100 køer, hvoraf mindst to skal være enkeltbokse. Arealkravet i enkeltkælvningsbokse er 12 m² for stor race og 10 m² for Jersey. I fællesarealet er det hhv. 8 og 6,8 m². Underlaget skal være blødt og skridsikkert, gerne med ren dybstrøelse. Koen bør flyttes til enkeltboksen senest i starten af opblokningsfasen, så hun undgår unødigt stress. Efter kælvning skal ko og kalv have tid sammen: mindst 12 timer i konventionel drift og 24 timer i økologisk.

Kobørster: Hudpleje og trivsel

Kobørster er ikke luksus, men en nødvendighed. De giver køerne mulighed for naturlig hudpleje og velvære. Der skal være mindst én roterende børste pr. 50 køer - og i økologiske besætninger rundes altid op. Børsterne skal være solidt monteret, mekanisk drevne i økologiske stalde, og placeret, så køerne let kan komme til. Husk også ungdyr i grupper – de skal have adgang til hudpleje. Tjek børsterne jævnligt og udskift slidte modeller.

Kampagne om slagtekalvens nærmiljø

Fra oktober til december gennemfører Fødevarestyrelsen også en kontrolkampagne af slagtekalvens nærmiljø. Kampagnen har til formål at kontrollere, hvorvidt de indretningsmæssige forhold i stalde i slagtekalvebesætninger opfylder gældende lovkrav.

Du kan læse mere om formål, krav og målgruppe på fødevarestyrelsens hjemmeside.

Åbent Landbrug
– vær med til at åbne dørene

Søndag den 21. september 2025 kl. 10-16 inviterer vi igen danskerne helt tæt på moderne landbrug. Åbent Landbrug er en unik mulighed for at vise hverdagen, stoltheden og bredden i vores erhverv frem for tusindvis af besøgende. Arrangementet tiltrækker hvert år mellem 60.000 og 100.000 gæster og giver et ærligt indblik i, hvordan vi producerer fødevarer, passer dyrene og plejer naturen.

Siden 1995 har over 2 millioner danskere lagt vejen forbi Åbent Landbrug - og interessen vokser stadig. Sammen kan vi give danskerne en oplevelse, de husker.

Læs mere på: www.aabentlandbrug.dk

Tak for input
til fremtidens
KvægNYT

Tak til de mange, der har deltaget i vores læserundersøgelse. Det er vi meget glade for, for det hjælper os til at gøre KvægNYT spændende og relevant for jer.

Mange fortæller, at de især ønsker flere gode råd og praktiske tips, både til arbejdet med køerne og til bedriften generelt. Vi tager inputtet med i planlægningen af kommende numre. Husk, at I altid er meget velkomne til at sende os forslag til indhold, temaer eller spørgsmål, vi skal tage op.

Mvh Redaktionen

Stop smitten, før den ruller ind

Nye forsøg viser, at gylle kan transporteres op til en kilometer på dæk. Derfor er det ikke ligegyldigt, hvilken belægning der er på ejendommens færdselsveje, og hvordan de enkelte køretøjers ruter krydser hinanden. Logistik og belægning er afgørende for smittebeskyttelsen.

En lastbil drejer ind ad indkørslen for at hente mælk. Dækkene har allerede været på vej gennem andre gårde, og selv om det ikke kan ses med det blotte øje, kan der følge mere med end bare chaufføren og tankvognen.

Et forsøg fra SEGES Innovation har nemlig vist, at gylle og bakterier kan hænge fast på dækkene og blive transporteret overraskende langt.

"Vi kan dokumentere, at gylle med bakterier kan blive hængende på dæk i op til en kilometer, alt efter vejens belægning og årstid. Det understreger, at besætningens færdselsveje og logistik spiller en central rolle i smittebeskyttelsen," fortæller Betina Tvistholm, kvægfagdyrlæge i SEGES Innovation. Forsøget blev udført på en bedrift med 800 køer. Her påførte man dæk på en lastbil frisk gylle og målte derefter, hvor langt bakterier

kunne spores, når hjulene rullede hen over asfalt og grus. Resultaterne var tydelige: Antallet af bakterier falder markant hurtigere, når der køres på asfalt fremfor grus. Det understreger, at vejens underlag har stor betydning. Også årstiden spiller ind: Om sommeren faldt bakterieniveauet hurtigt, mens vinterens fugt og lave temperaturer forlængede risikoen.

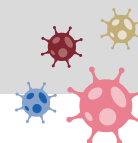
"Selv efter en kilometer kunne vi stadig påvise E. coli i hjulkassen. Det viser, at det ikke kun er dækkene, men også andre overflader på køretøjet, der kan bære bakterier videre," siger Betina Tvistholm.

Til mælkeproducenter er budskabet klart: Smittebeskyttelse handler ikke kun om, hvad der sker inde i stalden - men også om de hjul, der kører ind ad indkørslen og rundt på ejendommen.

Sådan mindsker du risikoen

- Vælg fast belægning omkring gården. Asfalt eller beton er bedre end grus.
- Hold adgangen for eksterne køretøjer adskilt fra interne kørselsveje. Vær særligt opmærksom på fodring og kalvestalde.
- Sørg for rengøring af hjul og udstyr, især i vinterhalvåret.

Bakterier, virus og andre sygdomsfremkaldende organismer er så små, at vi ikke ser dem med det blotte øje. Scan QR-koden for at se en video der viser, hvorfor det betyder noget!

OBS: Husk tilbageholdelsestiden!

Ét enkelt dyr sendt af sted én dag for tidligt kan betyde, at tonsvis af kød må kasseres. Det koster dig som landmand direkte på økonomien - og et træk i din landbrugsstøtte hvis Styrelsen For Grøn Arealomlægning & Vandmiljø kommer på besøg og kontrollerer konditionalitet (tidligere krydsoverensstemmelse). Hele branchen betaler prisen i form af dårligere omdømme. Derfor:

- Det er altid besætningsejerens ansvar, at tilbageholdelsestiden bliver overholdt.
- Alle på bedriften, der arbejder med dyr og registreringer, skal kende reglerne og systemerne.
- Registrer behandlingen samme dag som den udføres. Rettidig registrering = færre fejl = mindre risiko.
- Programmerne DMS og EasyCow kan hjælpe - men de er kun så gode, som de data du taster ind.

Pas på din egen bundlinje - og på hele kvægsektorens ry.

Sådan gør du i praksis:

- **Tjek Fokusdyr i DMS:** Her ser du alle dyr med aktuel tilbageholdelsestid til slagtning.
- **Brug funktionen Må slagtes? i DMS:** Giver dig svar på, om et konkret dyr må sendes af sted. Find den under Dagligt Overblik eller i Listeudskrifter.
- **EasyCow på mobilen:** Her kan du hurtigt få en liste over dyr med tilbageholdelsestid - lige ved hånden, når du er i stalden.

DAGLIGT OVERBLIK

Vælg driftsenhed	Bestilling	Udskrifter	Må slagtes?
Driftsenhed Kvæg	Øremærker Gen. analyser	Oversigt	Undersøg

Tast løbenummer og undersøg om konkrete dyr må slagtes.

Kælvning Indgang Levebrug Slagtning Aflivning

Fokusdyr

Golde køer: 14 Malkende køer: 171

1/1 DAGENS BEHANDLINGER

DYR MED TILBAGEHOLDELSESTID TIL SLAGTNING

20 OBSERVATIONS- OG AKUTDYR
Nye dyr på listen

Her ses liste med alle dyr som har aktuel tilbageholdelsestid til slagtning, samt behandlede dyr uden oplyst tilbageholdelsestid